

Ants Roos
220 East 78th St., apt. 1
New York 21, N. Y.
U. S. A.

EESTI PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K 13099-2
PR 10

1. oktoobril 1952

Väga austatud

preili S. Pruuden
ja

härja H. Rajamaa,

Kuna sain Teilt peaaegu samasisulisel kirjad, siis palun mitte pahandada, kui vastan veel samasisulisemalt (kui tohib nii ütelda).

Täna Teid kirja ja muude läkituste eest! Üksikasjalikumalt edaspidi. Ühtlasi saadan oma aadressi, et kõrgeid härrasid seal Nõuandvas Kogus mitte tülitada ja pahandada minu kirjade edasitoimetamisega.

Ligilisasutatud memorandumist (mis on arvult juba kolmas) loete, et ÜEO Koolitoimkonda õilis ja õigustatud soov oli näha Eesti ametlikus Nõuandvas Kogus ka ühte koolimeest ja haridustegelast - põllumeest, majandusteadlaste ja juristide hulgas. On ju õigusega alla kriipsutatud eestluse alalhoiu ja rahvusliku kasvatuse küsimusi, aga kõikjal, isegi tippudes ei ole see arusaamine veel kujunenud. Vastasel korral poleks asi lahendamata.

Kuna ma juba avansina Teie õnnitlused olen saanud, siis nende õigustamiseks võiksite ehk asjale ka kaasa aidata. Kui Teie leiute vajaliku ja võimaliku olevat oma sõna asja kiiremaks otsustamiseks kaasa rääkida, siis palun tehke seda. Meie saadikud härja Torma ja härja Laretei tunnevad ettepanekud kandidaati ka isiklikult, kui nende arvamine Teile vajalik peaks olema.

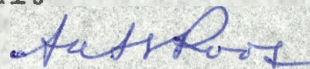
Praegu lasub kogu raske rahvusliku kasvatuse töö kõigis tema eriharudes minu turjal, mida ma pean tegema oma igapäevase leivatöö kõrval. Võite ette kujutada, et 60 tunniline töönaal ei jäta palju aega loovaks tööks.

Peab tunnustavalt mainima, et Koolitoimkond ja eriti selle esimees O. Parlo on seni selles asjus palju ära teinud, aga see on toimunud ka õhtustel ja öistel tundidel.

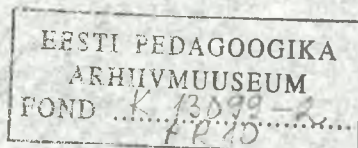
Koolitoimkonna ettepaneku teostamine lahendaks selle nõiasõlme ühe hoobiga, aga mille taga asi seisab, pole teada.

Sellepärast olekski hea, kui Inglismaa ja Rootsi keskused ka julgustaksid Nõuandvat Kogu ja Rahvuskomitee juhatust küsimust otsustama õiglaselt, erapooletult ja kiirelt. Kuna Nõuandev Kogu ja Rahvuskomitee on personaal-unioonis (ENK esimees ja üks liige on Rahvuskomitee abiesimehed), siis oleks ju see nende ühine asi, mis tuleks lahendada vastastikusel kokkuleppel ja Eesti rahva huvide huvide-seisukohalt.

Austavalt

Ants Roos.

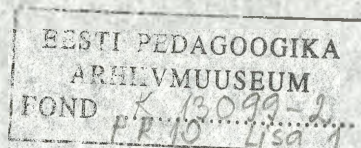

ÜEU KOOLITOIMKOND

Esimees O. Parlo

226 East 78th Street, Apt. 9

New York 21, N. Y.

18. juulil 1952

Väga austatud

Eesti Rahvusliku Komitee Ühenriikides

Esinduskogule

Saates siinjuures Koolitoimkonna memorandum
palun selle kohta võtta seisukoht ja mitte keelduda
omapoolse toetuse andmisest.

Suurima lugupidamisega

New York, 18.VII.52

(O. Parlo)

Väga austatud

Eesti Rahvusliku Komitee Ühendriikides

Esinduskogule.

(Teine eksemplar "Free Europe"i ENK-le).

Ülemaailmse Eesti Ühingu Koolitoimkond esitab Teile järgmise memorandumini:

Käesoleval hetkel ei ole meil tähtsamat ülesannet kui eestluse säilitamine. Nöored on meie tulevik, kellest oleneb, kas meie vabastatav kodumaa läheb vastu õitsengule ja kas meie eesivanemate suurte ohvritega ja haruldase sitkusega ülesehitatud kultuur on määratud elulu või surmale. Sest kui ei ole eestluse edasikandjaid, rahvuslikus vaimus kasvatatud noori, siis ei ole ka muust kodumaa taastamise tööst mingit kasu.

Olukord on tõsine. Umberrahvustumise protsess noortes areneb kiiremini, kui suudame seda jälgida. Peame teotsema kiirelt, et mitte seista hiljaks jäänuna kurva ja masendava paratamatuse ees, et meie noored lähevad meie rahvale kaduma, kuna nad ei ole enam kodumaast huvitatudki ega taha oma saatust siduda Eesti saatusega.

Ülemaailmse Eesti Ühingu Koolitoimkond, tunnistades rahvusliku kasvatus, hariduse, kultuuriala ja kooliprobleeme ülitähtsateks ja kiireloomulisteks, leiab, et on hädavajaline vähemalt ühe haridustegelase, tegeliku koolimehe rakendamine rahvusliku kasvatus praktilistesse ülesannetesse "Free Europe"i ENK koosseisu, kus ei ole praegu selle ala spetsialisti - elukutselist koolimeest, haridustegelast ja kasvatusaadlast. Laialdased haritlasringkonnad, õpetajad ja lastevanemad võtaksid sellisemääramise vastu ülima rahuldustundega.

Ka USA autoriteetsed võimud on pidanud meie kodumaa taastamise töös rahvusliku meelsuse säilitamist ja demokraatliku mentaliteedi kasvatamist esmajärgulise tähtsusega küsimuseks, mis eitava korral võiks pakkuda halbu üllatusi selle maa vabastamise puhul.

Kultuurpoliitilisel alal ootavad täitmist mitmed pakilised ülesanded:

1. Eesti koolile kohandatud kutseharidusega õpetajate ettevalmistamine,

2. uute ülemineku õppekavade koostamine (s. o. üleminek praeguselt koolisüsteemilt Eestis 1939/40. a. kehtinud süsteemile),

3. õpikute hankimine, koostamine ja ümberkorraldamine jooksva elu nõuetele tulevastele Eesti Vabariigi koolidele, algkoolile, kutsekoolidele ja gümnaasiumidele,

4. üldksva selleks, kuidas orjastatud Eestis elanud lastest välja juurida kommunismi niivõrd, kui see neid on nakatanud,

USA piirides emakeelsete täienduskoolide võrgu laiendamine ja nende töö soodustamine: kirikooli loomine neile eesti lastele, kes asuvad keskustest eemal ja jääksid vastasel korral rahvuslikult kasvatuses ilma; vabaharidustöö USA-s (skandid, gaidid, rahvalikud loengud jne.)

See on tohutu ~~ning~~ töö ning on tähtis, et vähemalt üks inimene rakendataks tüie jõuga nende üleannete täitmisele "Free Europe"i ENK liikmena.

Ülemasilmse Eesti Ühingu Koolitöökond näeks hea meelega sellel kohal meest, kes kõigiti vastaks ülalnimetatud nõuetele, kes on määravat osa etendanud eesti kõrgetasemega kooli loomisel, tulihingeliselt kaasa löönud lugematuis kultuurilisis ettevõtteis ning energilise mehena ka paguluses on end täiendanud (Bostoni Korrespondents-Ülikoolis) ammerika kasvatus- ja haridusprobleemidega - s. o. direktor magister **A n t s K o o s' i** end. **M a a p ä e v a** ja **R a h v u s k o g u** liiget.

Üksikasjalisemad andmed mag. phil. A. Roosi haridusest, tööst ja tegevusest leiduvad ligiliasatud lehtedel.

New York, 18. juulil 1952.

Esimees: (O. Parlo)

Liikmed:

(A. Ruut)

(Karl Koiho)

(M. Mägi)

(L. Ruumet)

